

Postęp technologiczny priorytetem w rozwoju chińskiej gospodarki

W ciągu ostatnich kilku lat region Azji i Pacyfiku przeszedł proces wielu głębokich zmian. Był to okres szybkiego rozwoju gospodarczego szeregu państw Azji Południowo-Wschodniej. W globalnych relacjach rośnie znaczenie krajów położonych w tej części świata. Szczególnie zauważalne i poważne zmiany nastąpiły w największej gospodarce tego regionu tj. Chińskiej Republice Ludowej. Dzięki niezwykle wzrostowi w wyjątkowo krótkim czasie stała się ona drugą największą gospodarką świata. „Chiński cud gospodarczy” był możliwy dzięki wprowadzeniu, pod koniec lat siedemdziesiątych ubiegłego stulecia przez chińskiego przywódcę Deng Xiaopinga, „polityki otwarcia”, w efekcie której nastąpił, m.in., intensywny napływ kapitału zagranicznego. Wykorzystanie szeroko dostępnych czynników takich, jak m.in. tania siła robocza, spowodowały, iż Chiny stały się „fabryką świata” i jednym z dominujących światowych eksporterów. Ta polityka doprowadziła także do powstania centrów wytwórczości na południu Chin w Delcie Rzeki Perłowej (z dominującą rolą prowincji Kanton), na wschodnim wybrzeżu kraju w Delcie Rzeki Jangcy (z kluczowym znaczeniem Szanghaju oraz prowincji Jiangsu i Zhejiang), a także w rejonie pasa Beihai na północy kraju, gdzie pierwszoplanowe znaczenie mają Pekin i Tianjin. Nieprzerwany, trwający ponad trzydzieści lat, wzrost gospodarczy ChRL opierał się jednak na wspomnianym wykorzystaniu prostych rezerw i w większości na produkcji „na zlecenie” firm zachodnich. Globalny kryzys finansowy w 2008 roku w sporym stopniu ukazał władzom chińskim, iż utrzymywanie eksportu jako w praktyce jedyne źródła napędzającego gospodarkę kraju jest polityką krótkowzroczą i nie gwarantuje odpowiednio stabilnych perspektyw i fundamentów rozwojowych. Z powyższych względów, co zaznaczono szczególnie w planie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju na lata 2011 – 2015, obok eksportu, o dynamice chińskiej gospodarki ma także decydować wzrost konsumpcji wewnętrznej i znaczne podwyższenie zaawansowania technologicznego chińskich firm. Istotne jest też tworzenie chińskich, rozpoznawalnych w świecie marek. Chiny szukają również, szczególnie w Europie i w USA, a więc regionach zmagających się w ostatnich latach z trudnościami gospodarczymi, możliwości uzyskania dostępu do nowoczesnych technologii, kanałów dystrybucji, skutecznych metod zarządzania, stąd w polityce inwestycyjnej chińskich podmiotów istotnym elementem są transakcje typu „fuzje i przejęcia”. Wspomniany plan na lata 2011 – 2015 zakładał alokację poważnych środków budżetowych na sferę badawczo-rozwojową.

Wyselekcjonowano siedem sfer, priorytetowych z punktu widzenia osiągnięcia istotnego postępu technologicznego. Są to: alternatywne źródła energii, biotechnologia, nowe materiały, IT / ICT, ekologia/ochrona środowiska, alternatywne, przyjazne dla środowiska pojazdy, produkcja najnowocześniejszego wyposażenia dla telekomunikacji i przemysłu lotniczego/pojazdów kosmicznych.

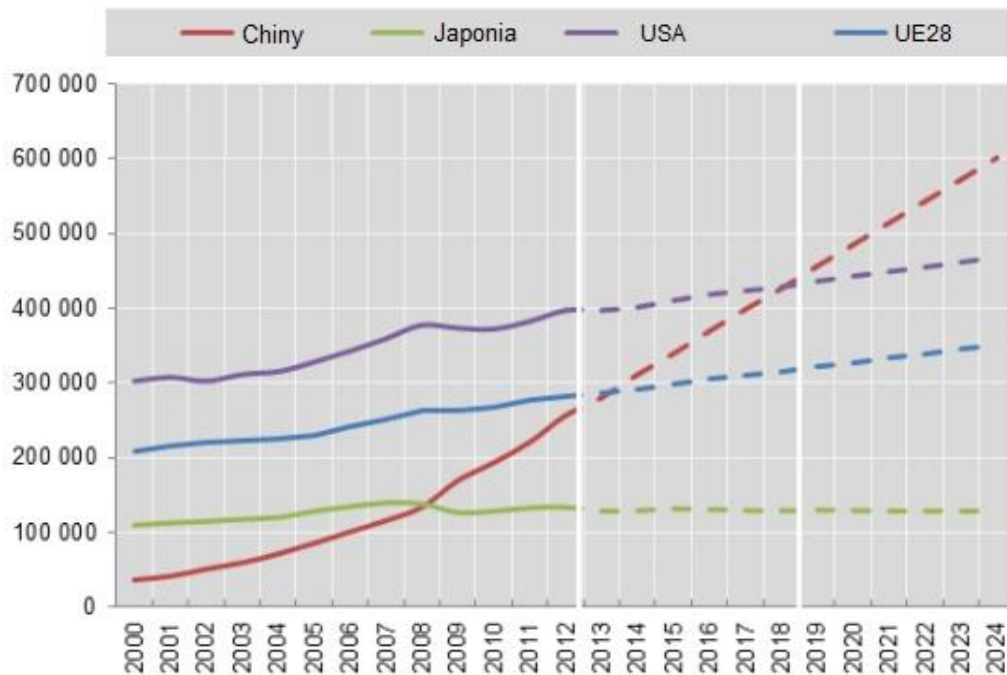
Na przestrzeni ostatnich pięciu lat Chiny podjęły szereg działań mających na celu sprzyjanie rozwojowi "rodzimych innowacji" i zmniejszeniu zależności od Zachodu (w szczególności Stanów Zjednoczonych i krajów Unii Europejskiej) w dziedzinie zaawansowanych technologii. Rząd skoncentrował się na zwiększeniu wydatków na sektor zamówień publicznych i funduszy kierowanych na badania i rozwój („research and development” / R&D). Zgodnie ze wspomnianym planem na badania i rozwój ma być skierowane w 2015 roku ponad 2,2 % wartości Produktu Krajowego Brutto. W planowanym okresie na wsparcie rozwoju takich branż, jak ekologia, IT/ICT i sektor R&D skierowana zostanie kwota ponad 600 miliardów USD.

Dotychczasowa realizacja planu i podejmowane przez administrację chińską działania potwierdzają konsekwentne wdrażanie założeń i osiągnięcie celów przyjętych na lata 2011 – 2015..

W 2012 roku łączne wydatki Chin na badania i rozwój osiągnęły kwotę 164 miliardów USD, czyli prawie 2% Produktu Krajowego Brutto (PKB). W tym samym roku, USA wydały 447 miliardów USD, co stanowiło 2,8% PKB. Od szeregu miesięcy uwidacznia się w chińskiej gospodarce istotne spowolnienie tempa przyrostu PKB. Rząd określił obecne uwarunkowania społeczno-gospodarcze terminem „New Normal” co m.in. oznacza, iż kraj przechodzi z fazy intensywnego tempa przyrostu PKB do okresu bardziej zrównoważonego wzrostu, kładąc większy nacisk na aspekt jakościowy rozwoju ekonomiki niż na bicie rekordów dwucyfrowego wzrostu. Na obecnym etapie transformacji chińskiej gospodarki znaczenie nowoczesnych technologii jest jeszcze istotniejsze niż dotychczas.

Wydatki Chin, Japonii, USA i UE28 na badania i rozwój w latach 2000-2012 oraz przewidywania dotyczące dalszego wzrostu do roku 2024

Kwota w mld USD

Źródło: OECD Science, Technology and Industry Outlook 2014

Z badań przeprowadzonych przez OECD wynika, że do 2019 roku wydatki Chin na badania i rozwój będą największe na świecie.

Zauważalne jest wdrażanie polityki administracji chińskiej, by szczególnie na obszarach kraju posiadających już relatywnie dobrze wykształconą kadre (Wschód i Południe), uzależnić akceptację kolejnych inwestycji (w tym z udziałem kapitału zagranicznego) od zagwarantowania odpowiednio wysokiego poziomu technologicznego nowego przedsięwzięcia. Badania przeprowadzone przez American Chamber of Commerce in China w 2013 wykazały, iż 37% amerykańskich firm działających na rynku chińskim zauważa ewidentny wzrost wymagań dotyczących transferu technologii. To coraz częściej zasadniczy warunek podjęcia działań inwestycyjnych. W 2012 roku wskaźnik ten wynosił zaledwie 27%. Wielu zagranicznych inwestorów podkreśla, iż brak skutecznego zwalczania naruszeń praw własności intelektualnej sprzyja wciąż licznym przypadkom kradzieży, kopiowania i piractwa, a to z kolei tworzy warunki do wzrostu krótkoterminowej konkurencyjności chińskich firm, szczególnie średnich firm prywatnych. Problematyce podstaw prawnych ochrony własności intelektualnej w Chinach,

które w ostatnich latach znacznie udoskonalono, Placówka poświęciła oddzielny obszerny tekst, który zamieszczony został na www.shanghai.trade.gov.pl w zakładce „Przewodnik po Rynku”.

Pomimo faktu, iż Stany Zjednoczone pozostają wciąż światowym liderem w dziedzinie nauki i technologii, to, jak zakładają specjaliści, drugie obecnie w rankingu Chiny, wyprzedzą USA w przeciągu kolejnych 10 lat.

W 2009 roku na liście Forbes „Największych Firm na Świecie” pośród 10 czołowych firm nie było ani jednego chińskiego podmiotu. 5 lat później, w 2014 roku, chińskie firmy zdominowały omawianą klasyfikację i tak pośród 10 największych firm na świecie aż 5 pochodziło z ojczyzny Konfucjusza. Co więcej, 3 pierwsze miejsca przypadły właśnie korporacjom z Państwa Środka.

Począwszy od centrum technologicznego Zhongguancun w Pekinie z takimi firmami jak Baidu czy Sina, poprzez Alibaba w Hangzhou, do Tencent i Huawei w Shenzhen, innowacyjność i przedsiębiorczość w coraz to większym stopniu charakteryzują rozwój chińskiej gospodarki i wyznaczają kierunki jej dalszej transformacji.

Boston Consulting Group uznała firmy Alibaba i Xiaomi Technology, producentów sprzętu w zakresie technologii komórkowej, za jedne z najbardziej innowacyjnych i dynamicznie rozwijających się przedsiębiorstw na świecie.

Chiny są coraz bardziej zaangażowane w międzynarodowe projekty sprzyjające innowacyjności, a także w nabywanie/transfer, jak i tworzenie innowacyjnych rozwiązań. Już w chwili obecnej, Chiny mogą pochwalić się udziałem w załogowej misji kosmicznej, czy też posiadaniem najszybszego superkomputera na świecie, Tian-he 2. Imponujące osiągnięcia w dziedzinie eksploracji kosmosu, IT i kolei dużych prędkości odzwierciedlają stan postępującej innowacyjności w Państwie Środka. Fizyka atomowa, genomika (dziedzina biologii molekularnej), biologia strukturalna to przykłady dziedzin, w których chińscy naukowcy stanowią międzynarodową czołówkę.

Naukowcy są zgodni, że Chiny odgrywają coraz istotniejszą rolę w świecie nauki i technologii. Z jednej strony kraj ten rozwija własną bazę naukowo – badawczą, z drugiej natomiast coraz aktywniej szuka możliwości nawiązania współpracy z wiodącymi krajami pod względem poziomu technologicznego. Najświeższym przykładem była wizyta pod koniec czerwca 2015 roku premiera Li Keqiang w zakładach Airbusa w Tuluzie. Cztery czynniki, szczególnie

sprzyjające spodziewanemu dalszemu wzrostowi zaawansowania poziomu technologicznego chińskiej gospodarki to przede wszystkim: kapitał ludzki, konkurencyjny rynek pracy, wzmożony powrót naukowców chińskiego pochodzenia z zagranicy, połączony z „importem zagranicznych mózgów” oraz scentralizowany system zarządzania gospodarką, w ramach którego administracja jest zdeterminowana, by inwestować w skoordynowany sposób w sektor naukowo-badawczy.

Podniesienie poziomu technologicznego gospodarki i konkurencyjności firm chińskich, a w efekcie dalszy awans cywilizacyjny kraju to imperatyw o wymiarze nie tylko gospodarczym, ale społeczno-politycznym.

KAPITAŁ LUDZKI

Według OECD, kluczową rolę w dziedzinie innowacji odgrywają zasoby ludzkie. Również dla Chin doskonalenie kwalifikacji obywateli ma kapitalne znaczenie. Globalne firmy działające w sektorze nowych technologii często cierpią z powodu braku specjalistów i mowa tu nie tylko o fachowcach (kadra inżynierska) z konkretnej branży, ale także o kadrze zarządzającej, finansistach i specjalistach ds. sprzedaży. Podejmowane są rozliczne działania, zarówno przez administrację gospodarczą, jak i firmy o globalnych aspiracjach, zmierzające do poprawy sytuacji w tym względzie. Spore nakłady kierowane są na podniesienie poziomu edukacji, jak i stwarzanie możliwości młodym Chińczykom do podejmowania studiów (np. kursów podyplomowych) za granicą. Szereg chińskich uniwersytetów ma podpisane umowy o współpracy w kształceniu kadr z wyższymi uczelniami z USA, Europy czy Australii. Rośnie liczba obywateli kraju posiadających wyższe wykształcenie. Firmy chińskie, m.in. w Europie, przystępują do transakcji fuzji i przejęć w celu uzyskania dostępu do nowoczesnych technologii, kanałów dystrybucji czy know-how w zarządzaniu nowoczesnymi podmiotami gospodarczymi w warunkach konkurencyjnej gospodarki rynkowej. Administracja chińska zdecydowanie inspirowane inwestycje w tzw. „czynnik ludzki”. To perspektywiczna inwestycja z gospodarczego i społecznego punktu widzenia.

W 2010 roku zaledwie 18% populacji na świecie w wieku 25-34 lat wśród osób posiadających wyższe wykształcenie stanowili Chińczycy. Według szacunków OECD do 2020 roku udział ten wzrosnąć ma do 29%. Oznaczać to będzie, iż chińskie firmy będą teoretycznie posiadały największy dostęp do własnych zasobów wysokowykwalifikowanego kapitału ludzkiego i to w

porównaniu do takich innowacyjnych i konkurencyjnych krajów, jak Stany Zjednoczone, Japonia, Korea Południowa, Wielka Brytania, Francja i Niemcy razem wzięte.

Okolo 7 milionów chińskich obywateli ukończyło studia w 2014 roku, podczas gdy w 2001 roku zaledwie 1,1 mln. Rosnąca liczba naukowców przesunęła Chiny w górę w światowych rankingach pod względem opublikowanych prac naukowych i inżynieryjnych. W 1995 roku kraj był na 14 pozycji, a już ponad 10 lat później, w 2007 roku - na drugim miejscu, po Stanach Zjednoczonych.

Science Citation Index podaje, iż udział w świecie prac naukowych, opublikowanych przez chińskich naukowców, wzrósł w 2011 roku do 9,5%.

Liczba chińskich absolwentów kierunków inżynierskich stale rośnie. W okresie od 1999 do 2010 roku liczba chińskich absolwentów kierunków inżynierskich, produkcji i budownictwa wzrosła z 195 tysięcy do 2,11 miliona.

W tym samym czasie wskaźnik absolwentów w tej dziedzinie do całkowitej liczby osób zatrudnionych wzrósł z 0,3 ‰ do 2,8‰ i był wyższy niż w Japonii (2,7 ‰), Wielkiej Brytanii (2,1 ‰), Niemczech (1,6 ‰) czy Stanach Zjednoczonych (1,4 ‰).

Wysoki wskaźnik inżynierów „z dyplomami” nie gwarantuje wystarczającej liczby fachowców, jeśli nie będą oni specjalizować się i stale doksztalać w odpowiednich, konkretnych branżach. Chińskie Ministerstwo Zasobów Ludzkich i Ubezpieczeń Społecznych rozpoczęło program o nazwie "Projekt uaktualnienia profesjonalnej wiedzy", który ma na celu przeszkolenie ponad 100 mln specjalistów wyższego szczebla w 12 obszarach, w tym produkcji urządzeń, technologii informatycznych, biotechnologii i materiałów nowych technologii.

W celu zwiększenia atrakcyjności Chin i przyciągnięcia wysokiej klasy specjalistów z zagranicy realizowane są liczne programy zachęty i motywacji sprzyjające „importowi talentów z zagranicy”. Dodatkowo Państwo Środka podejmuje działania, by zachęcić do powrotu do kraju chińskich naukowców pracujących za granicą lub specjalistów chińskiego pochodzenia (głównie z USA).

Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego w czerwcowym komunikacie ogłosiło:

"Aby poprawić atrakcyjność Chin wśród zagranicznych specjalistów, dopuszczono do realizacji 12 programów. Ma to przyczynić się do poprawy poziomu wsparcia małych firm oraz pobudzić mobilność krajowych talentów w Chinach. Wpłynie to również na ugruntowanie pozycji Szanghaju jako centrum innowacji i technologii". 12 projektów obejmuje m.in. zmiany regulacji wizowych, które pozwolą przedsiębiorcom zagranicznym na uzyskanie pozwolenia na stały pobyt w Szanghaju po znacznie krótszym, niż pierwotnie, okresie czasu pobytu w Chinach.

Powyższe regulacje mają finalnie obowiązywać na terenie całego kraju, w szczególności w miastach drugiego i trzeciego rzędu (a więc w aglomeracjach chińskich – poza Pekinem, Szanghajem Tianjin i Chongqing). W przyszłości może to sugerować łagodniejszą politykę nawet w mniejszych miastach położonych w środkowej części Chin. Według Dziennika Ludowego "Powyższe zasady będą stopniowo rozszerzane na cały kraj po ich przejściu przez okres testowy w Szanghaju."

Zmniejszenie biurokracji i dalsze stopniowe upraszczanie zasad regulacyjnych ma pobudzić wzrost w gospodarce, złagodzić spowolnienie produkcji i eksportu. Zasady te pomogłyby rozładować rynek pracy i ograniczyć napływ ludności do metropolii na wschodnim wybrzeżu, jak i przyczynić się do rozwoju miast Chin Zachodnich, w których produkcja i infrastruktura wciąż znacznie ustępują prowincjom Wschodu i Południa Chin.

PROGRAMY RZĄDOWE

Nie tylko zasoby ludzkie, ale także wsparcie rządowe może odgrywać istotną rolę w rozwoju gospodarki kraju. "Średnio- i długoterminowy program rozwoju nauki i technologii" na lata 2006-2020, program "Made in China 2025" czy podobne programy mają wynieść Chiny na "światowy, zaawansowany technologicznie poziom".

Warto przytoczyć bardziej szczegółową listę priorytetowych branż, w których zaawansowanie technologiczne ma szczególnie szybko rosnać.

Rząd Chin za priorytetowe technologie uznaje obecnie m.in.:

1. IT i oprogramowanie dla nowoczesnej branży usług; można tu wyszczególnić m.in. rozwój wysoce wiarygodnych platform oprogramowania on-line, oprogramowania medium ware, wbudowane oprogramowania software, sieć i infrastruktura platform obliczeniowych, integracja

systemów oprogramowania i ogólne rozwiązania wymagane przez współczesny sektor usług, w tym finanse, logistykę, edukację on-line, media, służbę zdrowia, turystykę, e-administrację i e-commerce. Warto zaznaczyć, iż już obecnie w społeczeństwie chińskim jest ponad 600 milionów internautów, nowe wymagania dla sfery oprogramowania i nowoczesnych usług stworzy szybko postępujący proces urbanizacji kraju.

2. Główne technologie i usługi internetowe nowej generacji. W tym obszarze priorytetowe będą: rozwój kluczowych technologii dla wysokiej wydajności urządzeń, urządzenia transmisyjne i sprzęt łączności; rozwój kluczowych technologii do skalowania; bezpieczeństwo, mobilność oraz jakości usług i zarządzania operacyjnego; stworzenie wiarygodnego systemu zarządzania siecią; rozwój inteligentnej sieci terminali i urządzeń gospodarstwa domowego itd.

3. Niezawodne komputery wysokich wydajności.

4. Sieć czujników i inteligentne przetwarzanie informacji.

5. Platformy zawierające multimedialne treści cyfrowe.

6. Duże wyświetlacze o wysokiej rozdzielczości z płaskim ekranem.

7. Bezpieczeństwo informacji.

Dotacje rządowe dla sektora R&D mogą stać się poważnym atutem chińskich firm wysokich technologii. Szczególnie w sytuacji globalnej, w której inne kraje nie mogą sobie pozwolić na zapewnienie pomocy finansowej dla swoich przedsiębiorstw.

Rządowa pomoc dla chińskich firm z branży m.in. IT z pewnością poważnie wpłynie na cały rynek międzynarodowy. Dzięki funduszom na badania i rozwój oraz dużej liczbie specjalistów kształconych na potrzeby tego przemysłu, chińskie przedsiębiorstwa będą miały zapewnione niezbędne środki do konkurowania ze światowymi liderami. Takie firmy, jak Huawei czy Lenovo stały się w ostatnich latach jednymi z pierwszych podmiotów chińskich szerzej znanych w światowej gospodarce. Sektor telekomunikacyjny i IT/ICT będzie także jednym z kierunków aktywności chińskich podmiotów w ramach realizacji obliczonej na lata koncepcji „Pasa i Szlaku”.

PATENTY

Chiny mają także zdecydowanie największy roczny wolumen opublikowanych zgłoszeń wynalazków w porównaniu do innych światowych gospodarek. W 2011 roku Chiny wyprzedziły USA i Japonię w ilości opublikowanych zgłoszeń wynalazków, a w 2013 roku miały o 300 tysięcy więcej zastosowań patentowych niż jego najbliższy konkurent (wzrósł on o 16,3% w ciągu ubiegłego roku). Przewiduje się, że roczna liczba patentów w Chinach wzrośnie do ponad 900 tysięcy w 2018 roku, w porównaniu do stosunkowo płaskiego wzrostu w innych krajach. Tendencja wysokiego tempa wzrostu liczby chińskich patentów wskazuje, iż będzie ona kontynuowana w najbliższej przyszłości.

Patenty te głównie obejmują takie dziedziny jak chemia, biologia czy chińska medycyna tradycyjna.

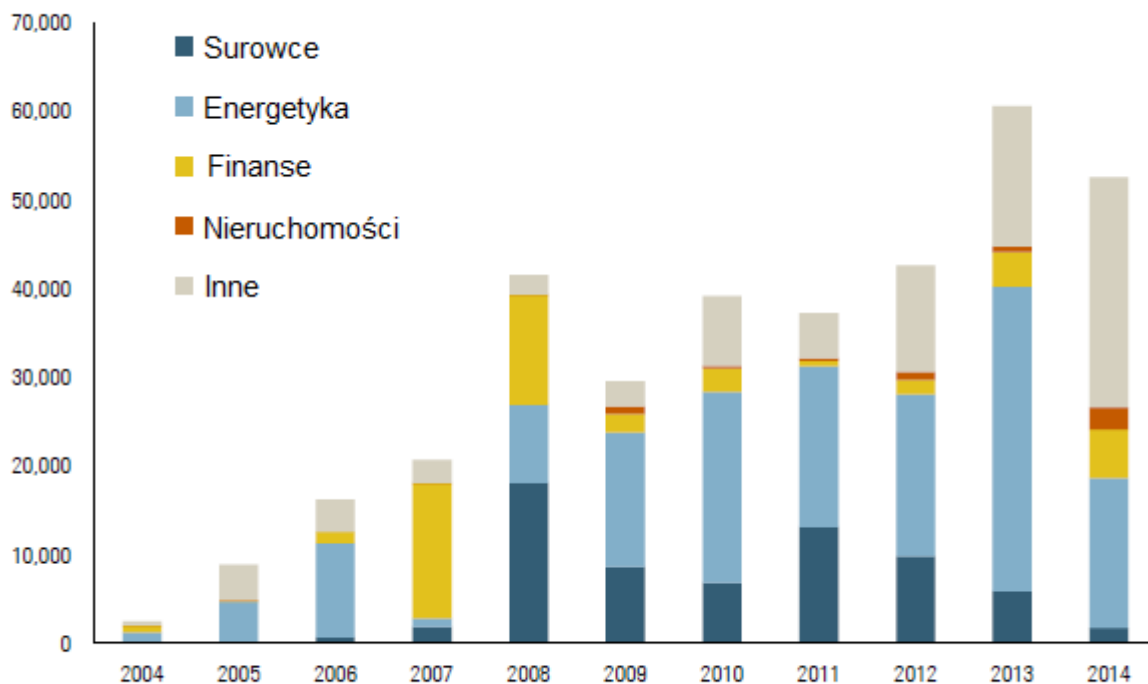
Innowacje mogą być mierzone nie tylko liczbą zgłoszeń patentowych, ale także trendem w egzekwowaniu praw patentowych. Raport Thomson Reuters z 2014 roku stwierdza, że liczba spraw o naruszenie patentów akceptowanych przez sądy CHRL wzrosła ponad trzykrotnie od 2006 do 2013 roku. Raport ukazuje również, że powodowie mający patenty zagraniczne stanowią 75% wygrywających rozprawy z chińskimi oskarżonymi, w porównaniu do 63% 5 lat wcześniej. Prezydent Xi Jinping często podkreśla, iż jednym ze sztandarowych wyznaczników jego działań jest uczynienie z Chin państwa respektującego prawo, w tym prawo własności intelektualnej.

INWESTYCJA ZAGRANICZNE

W przeciągu ostatnich kilku lat Chiny stały się jednym z dominujących inwestorów w globalnej gospodarce, a od 2012 roku kraj ten zajmuje trzecie miejsce na świecie, zaraz po Stanach Zjednoczonych i Japonii. W 2014 roku kwota bezpośrednich inwestycji zagranicznych wyniosła 101 mld USD. Różnorodne są pobudki inwestycyjne chińskich firm za granicą.

Chińskie korporacje rozszerzają zakres swoich działań inwestycyjnych, aby uzyskać łatwiejszy dostęp do rynków międzynarodowych, bazy surowcowej (Afryka, Ameryka Południowa) bądź nowoczesnych technologii (wspomniane już transakcje fuzji i przejęć głównie w Europie i USA).

Łączna kwota chińskich inwestycji zagranicznych z podziałem na sektory, 2004-2014
Kwota w mld USD

Źródło: Bloomberg, Rhodium Group.

Konieczność zapewnienia zaopatrzenia w paliwa i surowce były głównym czynnikiem napędzającym chińskie inwestycje w przeciągu ostatniej dekady. Na przestrzeni lat 2008-2013 notowano średnio wzrost o 30 mld USD rocznie. Główną przyczyną zmniejszenia się wydatków w ubiegłym roku był istotny spadek zakupów surowców wywołany spowolnieniem gospodarczym.

W 2014 roku, chińskie wydatki na aktywa przemysłu wydobywczego spadły do zaledwie 19 mld USD. Było to spowodowane, poza wolniejszym wzrostem gospodarczym, także stopniowym wymuszaniem racjonalizacji konsumpcji surowców i materiałów. Wydatki na usługi finansowe, nieruchomości, technologie wzrastały szybko, ale nie na tyle szybko, aby zrekompensować spadek inwestycji w bazę surowcową.

Kwota BIZ w 2014 (w miliardach USD)

China	\$128 mld
Hong Kong	\$111 mld
US	\$86 mld

Singapore	\$81 mld
Brazil	\$62 mld
UK	\$61 mld
Canada	\$53 mld
Australia	\$49 mld
Netherlands	\$42 mld
Luxembourg	\$36 mld

Chińskie inwestycje w międzynarodowe fuzje i przejęcia pozostają wciąż stosunkowo niewielkie w porównaniu z wiodącymi w tej dziedzinie krajami zachodnimi. Jeśli jednak weźmiemy pod uwagę kapitał ulokowany na terytorium tego kraju, to w 2014 roku Chiny były miejscem, w którym przedsiębiorcy najchętniej inwestowali. Łączna suma BIZ wyniosła 128 mld USD i po raz pierwszy od 2003 roku wyprzedziła kwotę zainwestowaną w Stanach Zjednoczonych (86mld USD). Warto zauważyć, że drugi na liście był Hong Kong (111mld USD), który nazywany jest przez specjalistów „bramą do Chin” ze względu na znaczne ułatwienia w przepisach dotyczących zakładania firm oraz minimalne stawki podatkowe.

PODATKI

System podatkowy w Chinach ulega stopniowej transformacji, dotyczy to m.in. podatku VAT i podatku od działalności gospodarczej. Pilotażowy program wdrożono w 2012 roku w Szanghaju, a w 2013 roku rozszerzony został na całe Chiny. Początkowo dotyczył on usług transportowych (poza transportem kolejowym) i takich sektorów jak badania i rozwój oraz technologia. Z czasem jego zakres rozszerzono także na transport kolejowy i usługi pocztowe. Głównym celem programu jest wyeliminowanie zjawiska podwójnego opodatkowania i wsparcie rozwoju sektora nowoczesnych usług.

Zagraniczne przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją w Szanghaju płacą obniżoną stawkę podatku dochodowego w wysokości 24%. Dla tych, które swoją działalność przenieśli do stref ekonomicznych i technologicznych, stawka podatku dochodowego wynosi zaledwie 15%. Zagraniczne przedsiębiorstwa, które zajmują się działalnością w branżach preferowanych mają

także możliwość uzyskania "wakacji podatkowych"- okresu, w którym są zwolnione z płacenia podatku.

Dla pozostałych przedsiębiorstw stawki podatkowe kształtują się w sposób następujący:

- 1) podatek od działalności gospodarczej (Business Tax- BT) – od 3% do 20%
- 2) Value Added Tax (VAT)- standardowa stawka-17%, stawka na określone produkty spożywcze, książki, itd.- 13%, towary eksportowane z Chin zazwyczaj- 0%, serwis telekomunikacyjny- 6%, sektor transportowy, usługi pocztowe- 11%,
- 3) podatek od dochodów firm (EIT) – 25%
- 4) podatek od towarów luksusowych (CT) – obejmuje import i sprzedaż m.in alkoholu, wyrobów tytoniowych, kosmetyków, biżuterii, produktów petrochemicznych, towarów luksusowych itp. – od 1% do 45%¹.

Szersza informacja na temat chińskiego systemu podatkowego znajduje się na stronie Placówki: www.shanghai.trade.gov.pl w zakładce „Przewodnik po Rynku”

SPECJALNE STREFY EKONOMICZNE ORAZ PARKI TECHNOLOGICZNE

Na przestrzeni ostatnich lat Chiny ustanowiły liczne specjalne strefy ekonomiczne, strefy rozwoju ekonomicznego i technologicznego, strefy eksportowe czy magazynowe w celu przyciągnięcia lokalnych i zagranicznych przedsiębiorców. Wiele preferencyjnych zasad dotyczących takich dziedzin jak podatki, operacje finansowe, inwestycje, zatrudnienie, cło na towary, jest skierowanych jest do inwestorów podejmujących działania we wspomnianych strefach.

W Szanghaju we wrześniu 2013 roku uruchomiono Pilotażową Strefę Wolnego Handlu, która jest kolejnym laboratorium gospodarczym, w którym testowany jest efekt wdrożenia ew. ułatwień w zakresie certyfikacji, rozliczeń finansowych, ułatwień celnych itp. Strefa ma także ugruntować pozycję Szanghaju jako centrum handlowo-usługowego Azji.

---

¹ Dane oparte na raporcie „Deloitte, International Tax, China Highlights 2015”

Przewiduje się, że w przeciągu najbliższych pięciu lat sam tylko szanghajski park technologiczny Pudong przeznaczy min. 300 mln juanów (48,5 mln dolarów) na wspieranie innowacyjnych przedsiębiorstw.

Chińskie parki przemysłowe i strefy rozwojowe to zazwyczaj obszary wyposażone w dobrą infrastrukturę transportową i telekomunikacyjną. Są one stworzone przez rząd w celu wspierania rozwoju przemysłu i gospodarki. Na chwilę obecną, w samym tylko Szanghaju mieści się blisko 40 parków przemysłowych. Siedem z nich to obszary o tak zwanym centralnym, państwowym statusie. Większość z nich zawęży swój profil do wybranych branż, dominuje ścisła specjalizacja. Jednym z najpopularniejszych parków w sektorze badań w przemyśle biomedycznym, oprogramowania, półprzewodników i technologii informacyjnej jest Zhangjiang Hi-Tech Park, założony w lipcu 1992 roku. Tu swoje przedstawicielstwa mają takie firmy jak Hewlett-Packard, Lenovo, Intel, IBM, eBay, Sony czy Citibank

Zagraniczne przedsiębiorstwa, które szukają możliwości eksportu towarów na rynek chiński, coraz częściej korzystają z możliwości, które dają strefy bezcłowe (obszar wolnego handlu). W Szanghaju takim obszarem jest od szeregu Shanghai Waigaoqiao Free Trade Zone, która weszła obecnie w skład Szanghajskiej Strefy Wolnego Handlu..

SZANGHAJ

Chiny podejmują kolejne kroki w celu stworzenia z Szanghaju światowego centrum przedsiębiorczości i nowoczesnych technologii. Zgodnie z nowymi regulacjami przedstawionymi w maju 2015 roku przez Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego, Szanghaj ma stać się polem testowym do wprowadzenia nowych przepisów sprzyjających rozwojowi innowacyjności.

Zgodnie z propozycją, Szanghaj ma się stać do 2020 roku miastem o szczególnie wysokim poziomie usług i innowacyjności, a w 2030 roku będzie pełnił funkcję głównego globalnego centrum innowacji.

W ubiegłym roku na wsparcie badań i rozwoju przeznaczono około 83,1 miliardów juanów (około 14 mld USD), co stanowi 3,6 procent PKB miasta.

Władze miasta Szanghaj ogłosiły, że planują dalsze zwiększenie wydatków na budowę infrastruktury w celu wsparcia przede wszystkim młodych przedsiębiorców, uniwersytetów o profilu technicznym, laboratoriów naukowych, ale także dla zwiększenia napływu talentów z całego świata.

Główny nacisk kładzie się na zmianę zasad rządzących rynkiem pracy. Złagodzeniu ulegną restrykcyjne wymogi, wprowadzone jeszcze za czasów rządów Przewodniczącego Mao związane z udzielaniem prawa stałego pobytu w miastach chińskich. Premier Li Keqiang w specjalnym oświadczeniu z dnia 4 czerwca, zapowiedział, że zniesiony będzie obowiązek posiadania "hukou²" czy wymagania wysokiego poziomu edukacji, co do tej pory wpływało na ograniczenie swobody przepływu ludności. Przepisy mają wchodzić w życie na początku lipca 2015 roku.

Zasady te mają na celu zachęcenie firm do zatrudnienia najlepszych pracowników bez względu na miejsce ich pochodzenie, złagodzenie presji na rynku pracy i jego większą racjonalizację.

Samorząd miasta Szanghaj ogłosił, że główne zmiany obejmą:

- redukcję z 7 lat do 2-5 lat okresu oczekiwania na "hukou" w Szanghaju,
- zmniejszenie do mniej niż 90 dni okresu oczekiwania przez obcokrajowców na zieloną kartę,
- zastosowanie polityki przedsiębiorczości, która pozwoli osobom prowadzącym badania naukowe na zakładanie firm i pozwoli studentom na pracę w niepełnym wymiarze godzin,

Samorząd miasta Szanghaj zapowiedział wprowadzanie dalszych ułatwień do zagranicznych przedsiębiorców i start-upów. Warto wspomnieć, iż Szanghaj odwiedziły na przestrzeni ostatnich kilku miesięcy dwie grupy polskich młodych przedsiębiorców (z podmiotów „start-up”), którzy, ramach umowy „Polski Przedsiębiorczej” z lokalną firmą „Co_Way” powiązaną z Komisją Technologii administracji Szanghaju, mają okazję zapoznać się z problematyką podejmowania działalności gospodarczej w branżach o sporym udziale nowoczesnych technologii.

---

² Hukou (zameldowanie) – wymóg rejestracyjny wprowadzony za czasów rządów Przewodniczącego Mao, w praktyce przez szereg lat był to instrument ścisłej kontroli procesów migracyjnych w Chinach, obecnie liberalizowany m.in. dla przyspieszenia procesów urbanizacyjnych i uelastyczenia rynku pracy.

PODSUMOWANIE

Obserwatorzy chińskiej gospodarki są zgodni, iż wieloletnie, wysokie tempo zmian zachodzących w Chinach jest fenomenem na skalę światową. Trzy dekady trwałego wzrostu gospodarczego, poparte, od szeregu lat, stopniowo rosnącymi nakładami na sektor badawczo-rozwojowy, stworzyły również sprzyjający klimat dla rozwoju talentów i podniesienia poziomu technologicznego lokalnego przemysłu. W efekcie ma to sprzyjać tworzeniu bardziej stabilnych perspektyw rozwojowych dla chińskiej ekonomiki i stopniowemu uniezależnianiu się, na chwilę obecną w wybranych branżach, od wpływu zachodnich technologii. Zauważalna jest zatem wyraźna polityka administracji chińskiej zmierzająca do tego, by gospodarka tego kraju była wciąż „fabryką świata” ale wytwarzającą produkty w oparciu o własne koncepcje, projekty i technologie, a nie wytwarzając jedynie „na zlecenie” zagranicznych inwestorów. Coraz bardziej aktualne ma być hasło „Designed and Made in China”, a nie jedynie „Made in China”.

Jak wspomniano, chińska gospodarka, po 30 latach gwałtownej ekspansji wkroczyła w okres wolniejszego rozwoju zdefiniowanego przez chińskich liderów jako stan „New Normal”. Określenia tego użył m.in. prezydent Xi Jinping podczas ubiegłorocznego szczytu APEC w Pekinie. Nowa faza w rozwoju Chińskiej Republiki Ludowej cechować ma się wieloma zmianami strukturalnymi, uznaniem prymatu stabilności i harmonijnego rozwoju (w tym regionalnego) i zwracaniem uwagi na jakościowe aspekty rozwoju gospodarczego, w tym wspieraniem innowacyjności i przywiązywaniem większej wagi do istotnych problemów o wymiarze społecznym, takich, jak ochrona środowiska, zdrowie i bezpieczna żywność, jakość życia w aglomeracjach miejskich.

Wsparcie nowej polityki imigracyjnej, wprowadzenie specjalnego opodatkowania dla inwestorów, ustanowienie zarządu ds. wschodzących przemysłów strategicznych to wszystko wpływa na poprawę konkurencyjności Chin w dziedzinie technologii.

Głównym zadaniem administracji Prezydenta Xi Jinping’ a stała się korekta wolniejszego tempa wzrostu gospodarczego. To może być początek nowej ery dla przedsiębiorców w Chinach i Azji. Technologia jest jednym z głównych czynników gospodarczych w Chinach, który popchnie kraj w kierunku nowoczesnego rozwoju. Jak zaznaczył Premier Li Keqiang "Przedsiębiorczość i Innowacja" to "bliźniacze silniki" wzrostu gospodarczego. Jako centrum finansowe Szanghaj będzie odgrywać kluczową rolę w stymulowaniu przemian zachodzących w kraju i wspieraniu

jego zrównoważonego rozwoju. Miasto to już obecnie posiada liczne doświadczenia w tworzeniu systemu pozyskiwania i rozwoju nowoczesnych technologii. W Szanghaju funkcjonują parki technologiczne, w ramach których firmy chińskie i zagraniczne rozwijają nowe rozwiązania m.in. w takich branżach, jak biotechnologia i farmacja, sektor IT/ICT, chemia, motoryzacja, energetyka, ekologia, inżynieria materiałowa.

Od paru lat w kwietniu organizowane są w Szanghaju coroczne targi wysokich technologii- CSITF , jedno z kluczowych forów, które gromadzi podmioty zainteresowane współpracą w zakresie rozwoju nowoczesnych rozwiązań technologicznych. Więcej szczegółowych informacji na temat tego wydarzenia edycji znajdują się na stronie targów:

<http://www.csitf.com/en/index.aspx>

Ważnym wydarzeniem z branży przemysłowej, przyciągającym rokrocznie coraz większą rzeszę zainteresowanych wystawców i gości z branży „high-tech” są także China International Industry Fair (CIIF), odbywające się już od 17 lat w pierwszym tygodniu listopada. W bieżącym roku WPHI Szanghaj organizuje stoisko w części tych targów poświęconej ochronie środowiska. Oprócz branży ekologicznej, targi CIIF koncentrują się m.in. na problematyce nowoczesnych technologii, energetyce, konstrukcji wybranych maszyn, alternatywnych napędach samochodowych, sektorze IT/ICT, sprzęcie lotniczym i robotyzacji. Informacje o tej imprezie znaleźć można na stronie www.ciif-expo.com/en .

Placówka na przestrzeni ostatnich miesięcy podjęła też szereg przedsięwzięć promocyjno-informacyjnych przybliżających chińskim podmiotom takie branże, jak biotechnologia, sektor IT/ICT, wybrane sektory przemysłu maszynowego czy technologie przetwórstwa żywności, mając świadomość, iż komponent nowoczesnych technologii będzie jednym z coraz istotniejszych elementów decydujących o kierunkach współpracy naszego kraju z ChRL.

Opr.

Szanghaj, czerwiec 2015 r.

Anna Krakówka

/odbywająca praktykę w WPHI Szanghaj/

Akceptował:

Andrzej Pieczonka - I Radca – Kierownik WPHI

